

'Integrated River Basin Governance'

Over integraal waterbeheer (Integrated Water Resources Management in het Engels, afgekort IWRM) wordt heden ten dage veel gesproken. Het zou de panacee voor veel waterproblemen zijn of anders wel een denkkader waarmee deze problemen kunnen worden voorkomen. Bruce Hooper schreef een boek over integraal bestuur van stroomgebieden: 'Integrated River Basin Governance - Learning from International Experience'.

Integrated River Basin Management (IRBM) is IWRM op de schaal van een stroomgebied. Hooper ziet het geïntegreerde bestuur en beheer van stroomgebieden als een onderdeel van IWRM. IWRM is daarbij duidelijk meer een kader dan een methode. Dit vanuit het idee dat een sectorale benadering van thema's resulteert in een suboptimaal bestuursresultaat voor zowel mensen als natuur. Een integraal besluitvormingsproces is daarbij de oplossing.

De auteur beschrijft op welke wijze River Basin Organizations geordend (kunnen) zijn. Typen en taxonomieën worden behandeld, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de ToolBox van het Global Water Partnership. Veel aandacht ook voor verschillende percepties die er zijn van de waarden van een stroomgebied: als economische, hydro-ecologische, sociale of landschappelijke eenheden, of als bron van 'natural resources'.

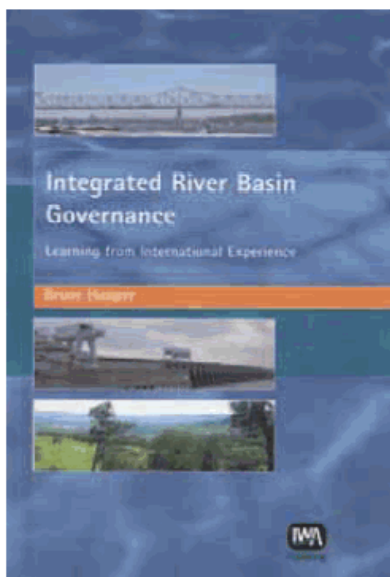
Verder gaat de auteur in op modellen voor besluitvorming en gedragsanalyse. Daarbij is er aandacht voor de perceptie van rampen. Wanneer is hoogwater hoog? En vervolgens: wanneer is dat een probleem? Hierna wordt ruim aandacht besteed aan protocollen en plannen voor integraal beheer van rivieren. Besluitvorming is een gecompliceerd adaptief proces, concludeert de auteur op basis van eigen ervaring. Handige stappenplannen komen hierbij van pas en de juiste informatie is essentieel, vindt hij. Hooper gaat ook in op informatiesystemen: wat voor typen zijn er en hoe kunnen ze worden gebruikt? Tevens wordt een prototype van een programma voor informatie-uitwisseling beschreven waarvan de auteur meent dat het een veelbelovend programma is.

Voordat Hooper in zijn boek zogeheten 'best practices' beschrijft, definieert hij deze. 'Best' voor wie, wanneer, onder welke omstandigheden? Voor goed beheer worden eisen gesteld aan de institutionele configuraties, aan goede gegevens, informatie en systemen, zegt Hooper. Daarnaast is een pakket van beleid, procedures en strategieën nodig, alsmede communicatie en participatie. Hooper toont goed uitgewerkte

casestudy's. Als een goed docent weet hij zijn eigen internationale ervaringen tot generieke informatie en lessen om te zetten. Hij voegt zelf ook de nodige kanttekeningen toe, zoals de behoefte aan externe kennis om lokale projecten draaiende te houden.

Door het gehele boek heen geeft de auteur veel voorbeelden. Hij probeert allesomvattend te zijn, zonder dat de lezer het overzicht verliest. En dat is knap bij een dergelijk complex en allesdoornijdend onderwerp. Hooper slaagt erin de complexiteit te overstijgen en een enigszins praktisch raamwerk te maken om milieu-, sociaal-economische en beleidsaangelegenheden op een regionale schaal te integreren. Wat ik echter toch een beetje mis, is dat de auteur aan de ene kant een holistische benadering bepleit - al wordt het woord 'holistisch' nauwelijks gebruikt - en aan de andere kant een stroomgebied benadert als een opzichzelfstaande eenheid waarin alleen oppervlaktewater stroomt. Grondwater komt zeer minimaal aan de orde. Dat kan niet altijd. Grondwaterbeheer is van invloed op oppervlaktewaterbeheer. In theorie wordt dit in IRBM meegenomen, maar het probleem begint al met het begrenzen van het stroomgebied. De grenzen van het grondwater zijn meestal anders dan die van het oppervlaktewater en zijn daarnaast (soms sterk) afhankelijk van menselijke ingrepen. Hiervoor biedt het boek geen uitkomst.

Een hoofdstuk over sociale en institutionele aspecten sluit het boek af. Dialoog en dialectiek worden behandeld, leiderschap wordt geanalyseerd. Een belangrijke conclusie is dat gereedschappen voor sociale 'capacity building' geen leuke extraatjes van IRBM-projecten zijn, maar dat ze de kern vormen. Het is de nadrukkelijk uitgebreide behandeling van dit soort onderwerpen die het boek een meerwaarde geeft. Dat daarbij alle titels duidelijk en ter zake zijn en de literatuurlijsten actueel en compleet, maakt dat het boek goed communiceert. Checklists maken het bruikbaar voor de praktijk.

Hooper concludeert dat adaptief management het nieuwe paradigma moet worden, waarbij waterbeheerders gebruik maken van de waarden, het gedrag en de gedachten van individuen. Waar het vooral om gaat, is het sturen van een sociale transformatie, onder gebruikmaking van institutionele capaciteit en langetermijnegeheugen. En onthoud: wat op de ene plek werkt, hoeft dat elders niet te doen.

Michael van der Valk

'Integrated River Basin Governance - Learning from International Experience' van Bruce Hooper is een uitgave van IWA Publishing (2005). ISBN 1-843390-884, gebonden, 306 pagina's. De prijs bedraagt 84,75 euro voor IWA-leden en 113 euro voor niet-leden.

Weg van Water

Klimaatveranderingen, tsunami's, tornado's, overstromingen, modderstromen, maar ook droogte en woestijnvorming met talloze slachtoffers, ze behoren tot het dagelijkse nieuws. Veel vragen stormen op ons af: Hoe worden ze veroorzaakt? Welke rol speelt de mens hierbij? Is er wat aan te doen? Is de oplossing niet erger dan de kwaal? In het boek 'Weg van Water' leidt Henk Saeijs de lezer via essays langs mythes en misverstanden uit de waterwereld.

Hij schuwt daarbij niet hardnekkige misverstanden en mythes van hun voetstuk te halen. Zoals de mythe van het waterrijke Nederland of die van het 'schadelijke' zout of die van het veroveren van land op de zee.

In plaats van nog meer technische oplossingen pleit hij voor het aanschuiven bij Moeder Natuur, want die heeft tenslotte al drie miljard jaar ervaring. Bij de voordelen van de technische oplossingen wordt de keerzijde niet zelden vergeten of onderbelicht en dan wordt jaren later de rekening gepresenteerd van onvoorstelbaar veel vervuilde bagger en een gedecimeerde biologische productie van de estuaria. Maar er zijn ook signalen dat 'we' op de goede weg zijn.

Henk Saeijs is een bekende naam in de waterwereld. Hij gaf twaalf jaar leiding aan het Milieuonderzoek van het Deltaproject en was zes jaar hoofd Waterhuishouding bij de Hoofddirectie Waterstaat. Na twee jaar waarnemend directeur Rijkswaterstaat Noordzee te zijn geweest werd hij benoemd tot HID Rijkswaterstaat Zeeland. Hij was tien jaar bijzonder hoogleraar watermanagement aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Ook heeft hij als adviseur voor vele bijzondere waterprojecten gewerkt.

'Weg van Water' is verschenen bij uitgeverij VSSD in Delft en kost 17,50 euro. Het ISBN-nummer is 90-71301-60-5.